

Aan de gemeenteraad

datum 25 februari 2024
zaaknr. 624256
behandeld door Cluster Beheer & Projecten
onderwerp Raadsinformatiebrief "Spreidingswet en Asielopgave"
bijlage(n) Bijlage 1: Infographic Spreidingswet
Bijlage 2: Overzicht uitkeringssystematiek
Bijlage 3: Opvangplekken in Zuid-Holland
Bijlage 4: Uitwerking Ruimtelijke Strategie Asielopvang

Geachte leden van de raad,

Tijdens de besloten Context & Kaders raadsvergadering van 20 maart 2024 a.s. informeren we u over de asielopgave in Kaag en Braassem volgend op de inwerkingtreding van de Spreidingswet per 1 februari 2024, en gaan we graag het gesprek met u aan over de wijze waarop het college hier invulling aan wil geven. Als colleges van Kaag en Braassem en Nieuwkoop zijn we voornemens deze opgave gezamenlijk aan te gaan, en we lichten u deze avond ook graag in wat dat betekent.

Deze raadsinformatiebrief "Spreidingswet en Asielopgave" brengt u op vlieghoogte t.a.v. de wet- en regelgeving, en dient derhalve als basis en ter ondersteuning van de bespreking van 20 maart a.s.

In deze raadsinformatiebrief komen achtereenvolgend aan bod:

- 1) De Spreidingswet
- 2) Het Capaciteitsbesluit
- 3) Uitwerking Ruimtelijke Strategie Asielopvang

De "Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen" ("Spreidingswet")

Gemeenten hebben met de Spreidingswet een wettelijke taak in de opvang van asielzoekers. Het doel van de wet is te komen tot voldoende opvangplekken en een evenwichtiger verdeling tussen provincies en gemeenten. De wet is per 1 februari 2024 van kracht.

Vanaf 1 februari 2024 wordt iedere 2 jaar vastgesteld in een capaciteitsbesluit vastgesteld hoeveel opvangplekken nodig zijn voor asielzoekers voor de komende twee jaar. Deze opvangplekken worden (indicatief) verdeeld over de gemeenten op basis van het inwoneraantal en de sociaaleconomische score van een gemeente. Door de aantallen van de gemeenten in de provincie bij elkaar op te tellen, ontstaat de provinciale opvangopgave.

Gemeenten bespreken aan de provinciale regietafels (PRT's) hoe zij gezamenlijk die opgave gaan invullen. Zij beslissen hier onderling welke gemeenten opvang gaan leveren en met hoeveel plekken. Reeds bestaande opvangplekken - of die binnen 12 maanden beschikbaar komen - van meer dan 100 plekken en langer dan 5 jaar tellen, als gemeenten dat willen, mee bij de invulling van de eigen provinciale opgave. De commissarissen van de Koning (CdK's), in hun rol als Rijksorgaan, coördineren deze gesprekken.

Voor 1 november 2024 levert de CdK een verslag op aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. De bewindspersoon stelt uiteindelijk een verdeelbesluit vast voor 1 januari 2025. Vervolgens hebben provincies en gemeenten 6 maanden de tijd om deze opvangplekken te realiseren: dus voor 1 juli 2025. Realiseren betekent hier: 'sleutelklare' overdracht aan het Centraal orgaan opvang asielzoekers (COA).

Alleen als het gemeenten niet lukt om gezamenlijk de hele provinciale opgave in te vullen, dan kan de staatssecretaris zelf gemeenten aanwijzen, en daarmee verplichten, om asielzoekers op te gaan vangen. Na 2 jaar start de cyclus opnieuw met het ramen van de hoeveelheid opvangplekken. De dynamiek van de spreidingswet is schematisch weergegeven in Bijlage 1: "Infographic Spreidingswet".

Om gemeenten te stimuleren vrijwillig plekken aan te bieden zijn er verschillende uitkeringen. Deze uitkeringen zijn vrij te besteden, dus ook voor een ander doel dan de opvang van asielzoekers. De hoogte van de uitkering varieert en is afhankelijk van het soort plek dat wordt aangeboden en het aantal aangeboden plekken. Zie Bijlage 2: "Overzicht uitkeringssystematiek".

Capaciteitsraming, provinciale opvangopgave en indicatieve verdeling per gemeente 2024 ('Capaciteitsbesluit')

Het capaciteitsbesluit, dat tegelijkertijd met de Spreidingswet van kracht is per 1 februari 2024, stelt het aantal opvangplekken waaraan naar verwachting behoefte zal zijn vast op 96.000.

De provinciale opvangopgave voor Zuid-Holland is vastgesteld op 19.776.

De indicatieve verdeling van het aantal opvangplekken voor Kaag en Braassem bedraagt 179, waarvan 15 Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen (AMVs). Voor buurgemeenten Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn bedragen deze aantallen 188 (16) en 686 (58) respectievelijk. Een overzicht van de indicatieve verdeling en de reeds gerealiseerde opvangplekken per gemeente is gegeven in Bijlage 3: "Opvangplekken in Zuid-Holland"

Uitwerking Ruimtelijke Strategie Asielopvang

De asielopgave vergt dat er behoefte is aan geschikte locaties voor asielopvang, en er is daarbij een behoefte aan ruimtelijke kaders. In antwoord op vragen uit de Regionale Regietafels (RRT's) heeft Gedeputeerde Staten (GS) Zuid-Holland op 23 december 2023 een GS brief aan Provinciale Staten gepubliceerd met als onderwerp: uitwerking ruimtelijke strategie asielopvang.

In deze brief geeft GS aan dat locaties die passen in het provinciale Omgevingsbeleid zeer kansrijk zijn. In eerste instantie betreft dit locaties binnen bestaand stads- en dorpsgezicht (BSD) en in tweede instantie woningbouwlocaties opgenomen in de Omgevingswet (de zogenaamde 3 hectare locaties).

Echter, omdat grotere locaties nodig zijn om aan de asielopgave te voldoen, geeft GS aan dat “voor ons maatwerkoplossingen acceptabel zijn”. Gedeputeerde Staten (GS) kunnen op aanvraag van burgemeester en wethouders ook ontheffing verlenen, mits ruimtelijk aanvaardbaar. De voorwaarde die zij richting gemeenten daaraan verbinden is dat het gaat om grotere locaties, die minimaal vijf jaar beschikbaar zijn en minimaal 500 opvangplekken hebben. Bij uitzondering is een lager aantal bespreekbaar, met als ondergrens 250 opvangplekken, mits het past binnen de business case van het COA. Buiten BSD is het van belang dat een locatie zorgvuldig wordt ingepast met aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit en afstand tot voorzieningen voor de bewoners van de locatie. Daarnaast kan bij het verlenen van een ontheffing als voorwaarde vanuit de provincie worden gesteld dat de gemeente de functie maatschappelijk-asielopvang geeft aan de locatie en dat de plek na een afgesproken periode weer wordt teruggebracht in de oorspronkelijke staat. De volledige brief is opgenomen als Bijlage 4: “Uitwerking ruimtelijke strategie asielopvang”

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,	
de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
J.J. Démoed	A. Heijstee-Bolt

